

Cel en behandeling voor jongen die moeder dood sloeg

GRONINGEN • De rechtbank in Groningen heeft gisteren de 17-jarige Derk S. uit Haren veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar, waarvan een half jaar voorwaardelijk. S. sloeg in oktober zijn moeder met een hockeystick dood na hoog oplopende spanningen thuis. Volgens de rechtbank heeft de jongen zijn moeder minstens vijftien keer op het hoofd geslagen. Het incident in de woning

gebeurde toen de moeder zelf aangaf dood te willen. De emoties liepen zo hoog op dat de zoon uiteindelijk zijn zelfbeheersing verloor en op de vrouw begon in te slaan. De rechtbank spreekt van een gruwelijke en zeer gewelddadige actie en veroordeelde S. daarom als een volwassene. Het Openbaar Ministerie (OM) koos twee weken geleden nog voor het jeugdstrafrecht en eiste daarom

een jeugd detentie. In tegenstelling tot het OM meent de rechtbank dat een behandeling van de jongen wel nodig is. De kans op herhaling van het geweld is volgens deskundigen klein, maar de rechtbank meent dat die kans wel aanwezig is. S. moet dan ook voor maximaal een jaar worden opgenomen in een kliniek om aan zijn problemen te werken. De straf valt laag uit omdat S. volgens deskundigen zeer sterk

verminderd toerekeningsvatbaar is. Hij zat volgens de rechtbank in een uitzonderlijke en complexe gezinssituatie waar hij sociaal en emotioneel beschadigd raakte. Al eerder werd bekend dat de moeder zeer veeleisend was. Daarnaast menen de rechters dat ook S. gezien moet worden als slachtoffer. Hij hield ondanks alles van zijn moeder en moet verder leven in de wetenschap dat hij haar heeft gedood.

Twaalf jaar cel voor moord en doodslag

DEN HAAG • Het gerechtshof in Den Haag heeft gisteren de 24-jarige Kelvin S. veroordeeld tot twaalf jaar cel voor de moord en een poging tot doodslag op twee Fransmannen. Medeverdachte Rithin J. (23) werd daarvan vrijgesproken, maar kreeg wel zes weken voor het voorbereiden van een drugsdeal. De rechtbank had S. eerder veroordeeld tot tien jaar cel. Voor J. was de uitspraak van het hof gelijk aan die van de rechtbank.

Psychologen onderzoeken groeiende roep om verontschuldiging

Sorry maar excuses hebben vaak geen effect

ROTTERDAM • Sorry, maar verontschuldigingen hebben minder effect dan mensen denken. Ook al verwachten we ons beter te gaan voelen door het krijgen van excuses, het gevoel van onbehagen blijft, blijkt uit nieuw psychologisch onderzoek.

JEROEN DE VREEDE

Hoewel het effect tegenvalt, vragen we toch steeds vaker om een luid 'sorry'. Psychologen van Rotterdam School of Management en London Business School onderzochten het effect van al die excuses. Onderzoeker en Hoogleraar David De Cremer legt uit. Met excuses voor de vraagstelling.

Ik stoer u tijdens een drukke dag. Excuses daarvoor.

„Dat geeft niks. Excuses zijn onderdeel van onze samenleving. We groeien naar een sorry-cultuur, waarbij men zich steeds vaker bij voorbaat al excuseert.”

Waarom zijn excuses zo belangrijk?

„Excuses zijn een smeermiddel in de onderlinge communicatie, het geeft aan dat we moeite doen om de verstandhouding te herstellen. Wie een fout maakt, biedt excuses aan het slachtoffer aan. Maar tegelijkertijd wordt van het slachtoffer verwacht dat hij de excuses aanvaardt. Zo is de sociale afspraak. Dat leidt ertoe dat er enerzijds steeds meer publiekelijk excuses worden gemaakt en anderzijds steeds vaker excuses worden geëist. Dat zie je in de rechtspraak, bij de bankencrisis en bijvoorbeeld bij de Nederlandse Spoorwegen: we eisen excuses.”

U onderzocht het effect van excuses door - kort gezegd - vals te spelen. De ene groep proefpersonen kreeg excuses aangeboden, terwijl een andere groep zich alleen moest inbeelden dat men excuses kreeg. Wat was het effect?

„De mensen die zich de verontschuldiging alleen hadden ingebeeld, hechtten veel meer waarde aan de excuses. Het geeft aan dat mensen het effect van excuses krijgen overschatten. Vooraf denken we dat excuses ons een beter gevoel zal geven of ons de fouten zal doen vergeten, maar in de praktijk valt het tegen.”

Speelt mee dat veel excuses worden afgedwongen en niet oprecht zijn?

„Als een trein vertraging heeft, klinkt er uit de luidspreker 'Excuses voor de overlast. We danken u voor het begrip', maar niemand die zich af-

17 augustus 1998. President Bill Clinton staat op het punt zijn excuses aan te bieden voor zijn affaire met Monica Lewinsky. FOTO AP

vraagt of ik begrip heb voor de vertraging. Als excuses te makkelijk worden gebruikt, volgt er zeker teleurstelling. Het gevolg is dat we nóg harder gaan roepen om excuses. Dan escaleert het.”

Wat moet een bank, de NS of een persoon die fouten maakt dan wel doen?

„Excuses zijn een eerste stap. Alleen 'sorry' zeggen en verder gaan, heeft geen zin. Naast de excuses moet een directeur duidelijk maken welke plannen hij heeft om de fouten op te lossen, hoe hij dat gaat doen en hoe dat te controleren valt. Dat leidt tot vertrouwen, en zorgt dat de relatie wordt hersteld. Omdat excuses minder impact hebben dan we denken, overschatten ook bedrijven het effect: de trein had vertraging, de NS biedt excuses aan en toch blijven reizigers ontevreden.”

Toch worden steeds

vaker publiekelijk excuses gemaakt.

„Dat komt omdat er nog een tweede effect is: wie publiekelijk excuses maakt, doet dat niet alleen richting slachtoffer, maar ook voor de publieke opinie. Het straalt uit: ik ben oprecht, want ik durf 'sorry' te zeggen. Dat kan ertoe leiden dat er zelfs druk komt op slachtoffers om niet te blijven mopperen, maar om de excuses te aanvaarden en door te gaan met leven. Bij showbizsterren in de VS is dat effect goed zichtbaar. Met excuses bespelen ze de publieke opinie.”

Hoe maak je oprechte excuses?

„In ieder geval geldt voor publiekelijke excuses, bijvoorbeeld bij de bankencrisis: doe het direct en oprecht of doe het niet. Afgedwongen excuses hebben weinig waarde, maar een echte spijtbetuing kan zeker helpen. Dat we het effect overschatten, wil niet zeggen dat excuses zonder waarde zijn.”

We hebben langer gesproken dan de bedoeling was. Mijn excuses daarvoor.

„Geen probleem. Ik wilde het ook graag goed uitlegen.”

Celstraf voor tbs'er met heimwee

GRONINGEN • De 42-jarige man die in september vorig jaar na zestien jaar tbs binnen twee weken opnieuw in de fout ging, is gisteren door de rechtbank in Groningen veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien maanden. De oud-tbs'er pleegde eind september een overval op een supermarkt in de stad Groningen. Hij was toen nog maar net verlost van zijn status als tbs'er, maar wilde zo snel mogelijk weer terug en besloot daarom opnieuw een overval te plegen.

Rembrandt van 34 miljoen op beurs

MAASTRICHT • Op de kunst- en antiekbeurs Tefaf Maastricht is een schilderij van Rembrandt te koop. *Portret van een man met de handen in de zij* (1658) kost 34 miljoen euro. Het wordt aangeboden door de New Yorkse kunsthandelaar Otto Naumann, zo zegt een medewerkster. Het olieverfschilderij is ruim 107 centimeter hoog en 87 centimeter breed. Het werd in december 2009 nog geveild door veilinghuis Christie's in Londen voor ruim 20 miljoen Britse pond (nu 23 miljoen euro).

Snackbar gebruikt vaker gezond vet

DEN HAAG • Bijna driekwart van de snackbars gebruikt tegenwoordig gezond vloeibaar vet. Tot deze conclusie komt de Consumentenbond na onderzoek, zo maakte deze organisatie gisteren bekend. In 2007 bakte de helft van de cafetaria's nog in vaste vetten die een groter risico vormen op hart- en vaatziekten. De bond doet elke twee jaar onderzoek naar het vet. De organisatie vindt dat vloeibaar vet verplicht moet worden in snackbars.

Jaarlijks 800 kinderen mishandeld

DEN HAAG • De politie krijgt jaarlijks ruim achthonderd aangiften van kindermishandeling binnen. De helft daarvan gaat over lichamelijke kindermishandeling, een derde van de gevallen over seksueel misbruik en de rest over emotionele verwaarlozing. Een kleine driehonderd kinderen moeten jaarlijks toezien hoe ouders elkaar te lijf gaan, blijkt verder uit aangiften. Dat is vastgesteld tijdens het onderzoek 'De inzet van het strafrecht bij kindermishandeling' van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van Veiligheid en Justitie en bureau Van Montfoort.

Sociaal-psycholoog David de Cremer.
FOTO HH/RONALD VAN DEN HEERIK

